

ת"פ 51131/10/12 - מדינת ישראל נגד יהודא שמעוני, יוסף נחמן שמעוני

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 51131-10-12 מדינת ישראל נ' שמעוני ואח'

בפני מאשימה	כב' השופטת שרון לארי-בבלי
נגד נאשמים	מדינת ישראל ע"י ב"כ מר דוד גרוסברג, מתמחה פרקליטות מחוז ירושלים
	1. יהודא שמעוני ע"י ב"כ עו"ד יצחק בם, סנגוריה ציבורית
	2. יוסף נחמן שמעוני ע"י ב"כ עו"ד שאול עזרא, סנגוריה ציבורית

פסק דין

מצאתי לזכות את הנאשמים מן העבירות המיוחסות להם בכתב האישום.

המדינה מאשימה את הנאשמים כי בתאריך 8.5.2011 בסמוך לשעה 15:30, תקפו שוטרים בנסיבות מחמירות, עבירה על הוראת סעיף 274 (1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין).

על פי הנתען בכתב האישום, בתאריך הנ"ל הגיעו השוטרים יצחק בן לולו ומיטל ארניאס לדירת הנאשמים ברחוב אבן חפץ 116 בירושלים (להלן - הדירה), בעקבות תלונה בעניין סכסוך שכנים.

עת הגיעו השוטרים לדירה שוחחו עם גב' רבקה מדמון (שמעוני), אמו של נאשם 2 ואשתו של נאשם 1, שנכחה באותה העת בדירה אודות הסכסוך עם שכניה וביקשו ממנה למסור את פרטיה. זו סירבה להציג תעודת זהות.

בשלב זה, הגיע לדירה נאשם 1 וביקש מהשוטרים להציג בפניו צו לפיו עליו להזדהות. השוטר הסביר לנאשם 1 כי אין צורך בצו שכזה וכי עליו להזדהות גם ללא הצגת צו. נאשם 1 סירב להזדהות, צעק על השוטר ודחף אותו בחזהו. השוטר הודיע לנאשם 1 כי הוא מעוכב אך נאשם 1 סירב לעיכוב ודחף אותו. משכך הודיע השוטר לנאשם 1 כי הוא עצור ותפס את ידו. נאשם 1 התנגד למעצר, ניסה להשתחרר מאחיזת השוטר ודחף אותו. או אז התנפל על השוטר נאשם 2, דחף אותו וניסה לשחרר את נאשם 1. השוטר הדף את הנאשמים והצמידם לקיר. נאשם 1 היכה באגרופיו את השוטר בצלעותיו ובחזהו. הנאשמים הפילו את השוטר לרצפה ובעטו בו. כאשר הצליח השוטר לקום הוא הצמיד את הנאשמים לקיר בשנית אלא שאלה ניסו להשתחרר, הפילו את השוטר לרצפה ובעטו בו. כתוצאה מהבעיטות והמכות נחבל השוטר במרפקו וחש בכאבים בברכו ובגב כף ידו.

השוטרת העבירה איתות מצוקה במכשיר הקשר ובעקבותיו הגיעו לזירת האירוע כוחות נוספים לסיוע. אלא שגם אז

המשיך נאשם 1 להשתולל ורק לאחר שרוסס בגז פלפל על-ידי השוטר עוז מוחה, נעצר.

הנאשמים כפרו בעובדות כתב האישום.

ישיבות ההוכחות בתיק התקיימה ביום 4.2.2014.

מטעם התביעה העידו:

ע.ת.1 גב' כוכבה מלול

ע.ת.2 רס"ר הילה שמואל

ע.ת.3 מר עוז מוחה

ע.ת.4 רס"ל יצחק בן לולו

ע.ת.5 רס"ל מיטל ארניאס

ע.ת.6 מפקח דודו פיקארד

מטעם ההגנה העידו:

הנאשמים עצמם

ע.ה.3 גב' רבקה שמעוני

ע.ה.4 מר רונן בכורי

רשימת מוצגים:

ת/1 תעודה רפואית

ת/2 הודעת הנאשם 1

ת/3 הודעת הנאשם 2

נ/1 תעודה רפואית

נ/2 תעודה רפואית

נ/3 תעודה רפואית

גרסת התביעה:

ע.ת.1 היא שכנתם של הנאשמים. לדבריה, ביום הארוע ובעקבות סכסוך בין ילדיה לילדי השכנים, הבחינה במאן דהוא ממשפחת הנאשמים יורק על דלת ביתה, והזמינה משטרה.

ע.ת.2 גבתה את הודעות הנאשמים. מהערותיה בת/3 עולה כי הבחינה בסימני פציעה על ראשו של הנאשם 1 ובסימני דם קרוש על שפתו.

ע.ת.3 היה בעת הארוע אחמ"ש ומפקדם של ע.ת.4 וע.ת.5. העד הגיע לדירה עקב קריאה של ע.ת.5, שהתריעה ברשת הקשר על תקיפת שוטרים. לדבריו הגיע למקום בתוך 2-3 דקות מרגע הקריאה, ובעת שנכנס לדירה הבחין בע.ת.4 "נאבק עם שני חשודים בכניסה לאחד החדרים שם, תפסתי את אחד החשודים שהיה בידי, הוצאתי אותו מאיזיק..." (עמ' 14 לפרוטוקול, ש' 30 ואילך). העד לא ראה תקיפה מצד הנאשמים אלא את ע.ת.4 מצמיד או מנסה להצמיד את שני הנאשמים לקיר (עמ' 15 לפרוטוקול, ש' 12). עוד העיד כי נאלץ לעשות שימוש בגז פלפל מאחר והנאשמים נאבקו בו והתנגדו למעצר.

ע.ת.4 הוזעק ביחד עם ע.ת.5 ע"י ע.ת.1 לבית הנאשמים עקב סכסוך שכנים. לדבריו, בעלת הבית (ע.ה.3) הזמינה אותם להכנס אך סרבה למסור להם ת.ז. בשלב זה נכנס אבי המשפחה, הנאשם 1, לבית ומיד החלה אלימות. הנאשם 2 הגיע והצטרף אף הוא. העד תאר כיצד הנאשמים היכו אותו והפילו אותו ארצה אך הוא התגבר, קם, והצמיד אותם אל הקיר. לדבריו לא הצליח להגיע אל גז הפלפל שבחגורתו, ואף לא הצליח ללחוץ על לחצן המצוקה שבמכשיר הקשר. נוכח נבצרותו לעשות כן, הזעיקה השוטרת, ע.ת.5, תגבור והם שסייעו בביצוע המעצר.

ע.ת.5 הגיעה עם ע.ת.4 לבית הנאשמים בעקבות תלונה של ע.ת.1. לדבריה בקשו מאשת הנאשם 1 להזדהות אך זו סרבה למסור ת.ז. והסכימה למסור רק את שמה המלא. לדבריה אבי המשפחה הגיע לדירה, החל לצעוק כי איננו מעוניין למסור פרטים, החל לדחוף, והשוטר ע.ת.4 הודיע לו כי הוא מעוכב בגין אי מסירת פרטים. השוטרת לא ראתה כיצד נפל ע.ת.4 אלא הבחינה בו כשהוא על הרצפה, ביחד עם הנאשמים. "אני זוכרת שהם היו על הרצפה על איזיק. שניהם עליו, על הרצפה" (עמ' 24 לפרוטוקול, ש' 29). השוטרת לא זכרה חלקים נרחבים מן הארוע.

ע.ת.6 עסק בפעילות אבטחה של ראש הממשלה בסמוך, וסר למקום הארוע עקב קריאה בגל המשטרתי על תקיפת שוטרים. בהגיעו לארוע הבחין באדם (אחד הנאשמים - ש.ל.ב.) משתולל ונאלץ לאזוק אותו. לדבריו הבחין על פניו בכתמי גז פלפל ובדימום.

גרסת ההגנה:

הנאשם 1 העיד כי ביום הארוע שהה ברחוב, מתחת לביתו. בתו הזעיקה אותו אל הדירה תוך שהיא אומרת לו ששוטר ושוטרת נמצאים שם. הנאשם הגיע אל הדירה והבחין בשוטרת מתווכחת עם אשתו. לדבריו פנה אליה, הציג עצמו כבעל הבית ודרש שתצא מביתו. בשלב זה הבחין גם בשוטר, ובקש גם ממנו שיצא מביתו. השוטר סרב, וגם סרב למסור לנאשם את פרטיו ותחת זאת אחז בנאשם בצווארו והצמיד אותו, ביחד עם בנו הנאשם 2, לקיר.

בשלב מסוים משך השוטר, ע.ת.4, את הנאשמים והלך עמם אחורנית. כתוצאה מכך נפל השוטר והנאשמים נפלו עמו. הנאשם 1 נחבל כתוצאה מן הנפילה בראשו ובשפתו. לאחר מכן קמו השלושה מן הרצפה והשוטר שב והצמיד את הנאשמים אל הקיר.

לגרסתו כל העת שב ודרש מהשוטרים שייצאו מביתו.

הנאשם 2 העיד כי ביום הארוע הגיע לדירה וראה את השוטר מתווכח עם אביו. הנאשם 2 אמר לשוטר כי אביו סובל מבעיות לב וגב, ואילו השוטר בתגובה משך את השניים מצווארוניהם ונע לאחור. ככל הנראה השוטר נתקל בחפץ כלשהו ונפל, ושני הנאשמים נפלו עליו.

הנאשם 2 לא ראה כיצד נפצע אביו והעיד כי הוא עצמו לא קבל מכות מן השוטרים.

ע.ה.3 היא אשת הנאשם 1 ואמו של הנאשם 2. העדה שללה מכל וכל שהזמינה את השוטרים להכנס לדירה. לדבריה, השוטרים הגיעו עקב תלונת השכנה מלול (ע.ת.1) ותוך שהם מבררים את פרטיה נכנס הנאשם 1 אל הבית ושאל לפשר מעשיהם. השוטר לפת את הנאשם בכתפיו ואז נחלץ לעזרתו בנה, הנאשם 2, ובקש מהשוטר להרפות מאביו החולה. העדה לא היתה נוכחת עת נפלו השלושה ארצה והיא עסקה בהרגעת ילדיה הקטנים, בחדר הסמוך.

ע.ה.4 הוא עובר אורח אשר הגיע לאחר מעשה, עת הוצאו הנאשמים מביתם, ובעדותו לא יכול היה לשפוך אור על הארוע נשוא כתב האישום.

דין:

תקיפת השוטרים:

אין מחלוקת בין הצדדים כי השוטר, ע.ת.4, אחז תחילה את הנאשמים (לדבריו מאחר וניסו לתקוף אותו), לאחר מכן מצאו השלושה את דרכם אל הרצפה, ועוד לאחר מכן קמו השלושה והשוטר הצמיד את שני הנאשמים אל הקיר. השאלה היא אם בתוך כך היכו הנאשמים את השוטר, כגרסתו, או אם ספגו ממנו מכות, כגרסתם.

השוטר שלל מכל וכל כי הכה את הנאשם 1. לדבריו, הנאשמים הם שהפילו אותו ארצה, בעטו בו והפליאו בו את מכותיהם. ע"פ גרסתו, הוא הצליח לקום ולהצמידם אל הקיר, ואז הגיע כח התגבור. הנאשמים, מנגד, מתארים כיצד השוטר אחז בשניהם מצווארוניהם, הולך אותם כאשר הוא הולך לאחור, נפל לאחור וכתוצאה מכך הם נפלו עליו. לאחר מכן שב השוטר ועמד על רגליו והצמיד את השניים אל הקיר.

מצאתי כי קיים למעלה מספק סביר בגרסת המאשימה.

השוטר אשר העיד בפניי איננו אדם גדול מימדים באופן מיוחד והנאשמים אינם קטני מימדים באופן מיוחד. מצאתי כי אילו היו אלה מנסים להכות את השוטר, ומרגע שהוסכם על הכל כי השוטר היה על הקרקע והנאשמים היו עליו, יכולים היו למנוע קימתו בקלות רבה. מדובר בשניים נגד אחד. יתר על כן, מצאתי כי בהעדר יכולות על - אנושיות, ובהעדר שיתוף פעולה מצידם, לא היה השוטר יכול להצמיד שני נאשמים גם יחד אל הקיר. מאחר ואין מחלוקת שכך היה (גם השוטר עוז מוחה העיד שהבחין בשוטר מצמיד את השניים בו זמנית אל הקיר ולא ציין באף אחד מדוחו"ת הפעולה כי השוטר הותקף ע"י הנאשמים) הרי שהיה זה בהעדר התנגדות מצד הנאשמים. אוסיף כי גם ע.ת.5 הבחינה בע.ת.4 שוכב על הרצפה והנאשמים עליו ולא ציינה כי ראתה את הנאשמים מכים אותו. עובדה זו מתיישבת יותר עם גרסת הנאשמים מאשר עם גרסת השוטר.

השוטר העצים מאד את חלקו בארוע, הוא תאר מצב של התקפה חסרת רסן מידי הנאשמים, ואף העצים מאד את פציעותיו כתוצאה מן הארוע (עד כדי שטען שעקב המכות שספג במהלך הארוע, כשנתיים וחצי לפני מועד הדיון, הוא מתקשה לעמוד במהלך עדותו בביהמ"ש. כך).

הנאשם 1, לעומתו, לא ניסה להרחיק עצמו מן הארוע והתרשמתי כי עדותו היתה אמינה, במידה לה ניתן לצפות ממי שמעורב בארוע מסוג זה. הסתירות עליהן הצביע ב"כ המאשימה בסיכומיו (האם השוטרים לבושי האזרחי היו בלשים או שוטרי יס"מ, מה היה צבע מדי השוטרים, האם השוטר לפת אותו מצווארו או מצווארוננו, האם אמר לשוטר שידברו בחדר או בחדר המדרגות וכיו"ב) הן פעוטות ערך ואינן פוגמות באמינותו.

העד האמין ביותר, ע"פ התרשמותי, היה הנאשם 2, שהעיד רק על שראו עיניו ושמעו אזניו. כך למשל הוא לא ייחס לשוטר את פציעותיו של אביו שכן לא ראה את השוטר פוצע אותו. מצאתי לייחס אמון מלא לגרסתו של הבן. אני מקבלת את דבריו כי נפילת השלושה נבעה מהתקלות השוטר בחפץ כלשהו ולא מנסיונם לתקוף את השוטר, ואני מקבלת את דבריו כי הוא ניסה להרגיע את השוטר תוך שהוא מתאר את מצבו הרפואי של אביו.

אוסף על כך כי ע.ת.4 העיד על עצמו כי הוא סובל מבעיית זכרון לטווח קצר. לדבריו, אם יידרש בחלופי חצי שעה מרגע הדיון להגיד על מה העיד, יתקשה לעשות כן. חרף זאת, מסר העד עדות ומילא דוחות בחלופי כשעתיים מן הארוע (עמ' 14 לפרוטוקול). השוטר אמנם טען שרשם הפרטים בפנקס קטן, לבל ישכחם, אולם פנקס זה לא הוצג וממילא שוטרים נדרשים למלא דוחות פעולה, מזכרים ודוחות מעצר, ולא פנקסים קטנים ועלומים אשר אינם מהווים חומר חקירה, על כל המשתמע מכך. גם בכך יש כדי להטיל ספק בעדותו.

ע.ת.3 וע.ת.6, מוחה ופיקארד, לא ראו את ארוע התקיפה אלא הגיעו לאחר מעשה וכאשר הנאשמים כבר היו מוצמדים אל הקיר ע"י ע.ת.4. ע.ת.3 העיד כי הזהיר את הנאשם 1 שאם יסרב למעצר ירסס עליו גז פלפל (וכך גם עשה) אולם אין מחלוקת שהיה זה לאחר התקרית האלימה עם השוטר, ע.ת.4. העד פיקארד העיד שהנאשם 1 השתולל אך אין מחלוקת שהדבר היה לאחר שהנאשם 1 נחבל, רוסס בגז פלפל ולא נתאפשר לו לשטוף את עיניו (ר' עדותו של מוחה לפיה רק בתחנה אפשר לנאשמים לשטוף פניהם במים - עמ' 18 לפרוטוקול, ש' 8). גם עדותה של ע.ת.5 לא היה בה כדי לסייע, שכן למעט העובדה שהבחינה בשלושה על הרצפה היא לא זכרה כמעט דבר מן הארוע.

בנסיבות אלה המדובר בגרסת השוטר אל מול גרסת שני הנאשמים. מאחר ומידת ההגיון, כמו גם מאזן האמינות כאמור, נוטים אל גרסת ההגנה דווקא, אני קובעת כי המאשימה לא עמדה בנטל הוכחת עבירה זו.

מכאן שאני מורה על זיכויים של הנאשמים מן המיוחס להם בכתב האישום.

לאור קביעתי זו, מתייתר הצורך לדון ביתר טענות הצדדים בפני, אך אעשה כן בקצרה מאחר והצדדים הרחיבו מאד בטענות אלה.

הגנה מן הצדק

ב"כ הנאשמים העלו בסיכומיהם טענה של הגנה מן הצדק.

דוקטרינת ההגנה מן הצדק מעוגנת בסעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982. סעיף זה מקנה לבית המשפט סמכות להורות, בין היתר, על ביטול כתב אישום אם הגשתו או ניהול ההליך הפלילי "עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".

כאמור, ראשיתו של כתב האישום דנא הינו בסכסוך שפרץ בין שכנים ושבעקבותיו הגיעו השוטרים אל דירת הנאשמים,

המשכו במאבק שהתפתח בין הנאשמים לבין ע.ת.4 וסופו בהגשת תלונה למח"ש נגד ע.ת.4 מחד והגשת כתב האישום דנא מאידך.

ביום 4.7.2012 הודיעה מח"ש על סגירת התיק נגד ע.ת.4 מחוסר עניין לציבור.

ראשית, לא מצאתי שתלונה המוגשת נגד איש חוק תוך כדי מילוי תפקידו אינה מעניינת של הציבור. במדינה השואפת להגן על זכויות אזרחיה ישנו עניין מהותי לברר תלונות המוגשות נגד איש חוק שתוך כדי מילוי תפקידו תקף אזרח (גם אם האזרח עבר עבירה כלשהיא). שנית, מחומר הראיות שהונח בפני (נ/1, נ/2 ו- נ/3) וגם אליבא דעדי המאשימה, עולה כי הנאשם 1 נחבל במהלך האירוע. כתב האישום מצביע על כך שע.ת.4 השתמש בכח כלפי הנאשמים. עובדות אלו מעלות תהיות ושאלות רבות לעניין סגירת התיק במח"ש בעילה של "חוסר עניין לציבור"

בת"פ 1866/06 (שלום עכו) **מדינת ישראל נ' שמואל ניסן**, פסקה 6 [פורסם בנוב 16.8.2007] נפסק כי:

"כלום אין לציבור עניין שתלונה המוגשת נגד איש חוק על כי תוך כדי מילוי תפקידו תקף אזרח - גם בהנחה שאותו אזרח עבר עבירה כל שהיא - תחקר ותבורר עד תום? כלום אין לציבור עניין שאם שוטר תקף אזרח, הוא יועמד לדין ויבוא על עונשו? אני כשלעצמי סבור שלציבור יש עניין שתלונה כזו תבורר ותיחקר, לא פחות משיש לציבור עניין שתתברר ותיחקר תלונתו של שוטר על כך שאזרח דחף אותו, כפי שזה, לכאורה, במקרה שבפניי. אני סבור שאי חקירת תלונת אזרח נגד אנשי חוק שלטענתו תקפו אותו, בטענה של "חוסר עניין לציבור" הינו מעשה נפסד והדבר פוגע באמון הציבור במערכת אכיפת החוק. התנהגות זו מצדיקה את ביטול כתב האישום ולו כדי להרתיע את רשויות אכיפת החוק מחזרה על התנהגות כזו בעתיד. כמובן שהתוצאה היתה שונה אילו מח"ש ביררה וחקרה את התלונה כדבעי והיתה מחליטה לסגור את התיק מחוסר ראיות ו/או מחוסר אשמה. סביר גם להניח שאילו היה מדובר במעשה תקיפה חמור שבוצע בשוטרים - ולא רק בדחיפות, כפי שזה במקרה שבפניי - שכתוצאה ממנו היו נגרמות חבלות לשוטרים, הייתי קובע כי במקרה כזה גובר האינטרס של מיצוי הדין עם הנאשם על הצורך בפסילת מהלכה הנפסדים של מח"ש ובהרתעה מפני חזרה על מעשים דומים בעתיד. אולם בנסיבות המקרה שבפניי, כאשר מדובר באירוע "תקיפה" שעל פניו אינו חמור, אני סבור ש"איזון נאות בין מכלול הערכים, העקרונות והאינטרסים השונים הכרוכים בקיומו של ההליך הפלילי", מצדיק את ביטול כתב האישום."

בע"פ (י-ם) 2139/08 **מדינת ישראל נגד סנדור רחמים**, פסקה 13 תק-מח 2008(2), 8210 נפסק כי: "במקרה שבו נסגר תיק מח"ש מחמת "חוסר עניין לציבור", קיימת סבירות גבוהה יותר כי טענת הנאשם להגנה מן הצדק תתקבל. זאת משום שלציבור עניין רב כי תלונות הדדיות של שוטר מול אזרח בעקבות אירוע נתון, ייחקרו ויבוררו שתיהן עד תום, מתוך גישה שוויונית ובלתי מפלה". יפים דברים אלה, וביתר שאת, גם בענייננו.

כאמור ונוכח קביעותי דלעיל בעניין תקיפת השוטרים מצאתי כי אין צורך להכריע בטענה של הגנה מן הצדק.

זכות שוטר להיכנס לחצרים

לאור המשקל הרב אותו ייחסו הצדדים לשאלת חוקיות כניסתם של השוטרים לדירה, אתייחס גם לכך.

התנאים לכניסת שוטר לחצרים מעוגנים בסעיף 25 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן- הפקודה):

"שוטר רשאי, בלא צו חיפוש, להיכנס ולחפש בכל בית או מקום אם -

- (1) יש לשוטר יסוד להניח שמבצעים שם פשע, או שפשע בוצע שם זה מקרוב;
- (2) תופש הבית או המקום פונה לעזרת המשטרה;
- (3) אדם המצוי שם פונה לעזרת המשטרה ויש יסוד להניח שמבוצעת שם עבירה;
- (4) השוטר רודף אחרי אדם המתחמק ממעצר או נמלט ממשמורת חוקית."

בעניינו אין חולק שהתנאים הנ"ל לא מתקיימים.

ב"כ המאשימה טען כי במקרה דנא מקור סמכותם של השוטרים נובע מן העובדה ש.ה.3 הזמינה אותם אל תוך ביתה.

דין הטענה להידחות.

מעדותה של ע.ה.3, עולה כי השוטרים נכנסו לדירה ללא כל הזמנה, ורק "מטעמי נימוס" היא לא ביקשה מהם לצאת לאלתר (פרוטוקול עמוד 38 שורה 32 ועמוד 39 שורות 4 ו-15-14). מעדותה (שלא נסתרה) עולה עוד כי השוטרת לא יידעה אותה בדבר זכותה שלא לאפשר כניסת השוטרים לביתה.

ע.ת.4 תאר את השתלשלות העניינים באופן זה: "היא (ע.ה.3 - ש.ל.ב) אמרה שלא מוכנה לתת ת.ז. היא תגיד שם ומשפחה, בשלב זה נכנס איש מבוגר, כנראה, לא ידעתי אז שהוא אב המשפחה...ומיד היתה התנפלות... ואז הוא טען שהוא לא מוסר פרטים אם אני (צ.ל. לא - ש.ל.ב) מביא צו, אמרתי לו שאין לי צורך בצו כדי לקבל פרטים...בשלב מסוים הודעתי לאבא שהוא מעוכב, הוא סירב כמובן לעיכוב, חזרתי על זה כמה פעמים, בהרבה איפוק ואורך רוח, אז החלו דחיפות...החלה אלימות" (עמ' 6 לפרוטוקול, ש' 19 ואילך). לדבריו, הנאשם 1 "אמר שהוא רוצה צו מבית משפט לתת לי את הפרטים או להכנס אליו הביתה או כל מיני דברים אחרים..." (עמ' 8 לפרוטוקול, ש' 24-25). בכך חיזק העד את דברי הנאשם שדרש ממנו לצאת מן הבית בהעדר צו.

ע.ת.4 הלין על חוסר הכנסת האורחים של הנאשם והתנהגותו הבלתי מנומסת "היה אמור להכניס אורחים... אם היה מתנהג בנימוס...." (עמ' 8 לפרוטוקול, ש' 19). מאחר ובדין הפלילי עסקינן, ולא בספר הנימוסים של חנה בבלי, הרי שהנאשם לא חייב היה להכניס את השוטרים לביתו, ומשכנסו - ברשות או שלא ברשות - זכותו היתה לדרוש מהם לצאת. לעניין זה אציין כי מכלל העדויות לרבות עדותו של ע.ת.4 כאמור, עולה כי בשלב כלשהו נתבקשו השוטרים לצאת מן הדירה וזאת לא עשו.

מהאמור לעיל עולה כי כניסתם של השוטרים לדירה ו/או שהותם בה נעשו ללא הצדקה חוקית.

האם קמה לשוטרים הסמכות לשהות בדירה ולעכב את הנאשם 1 מכח סרובו וסרוב רעייתו למסור להם תעודות זהות?

לטענת המאשימה, חובת האזרח להציג תעודה מזהה מעוגנת בסעיף 4 לחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, תשס"ה-2005 (להלן- חוק על ביטחון הציבור). לשיטתה, העובדה שהנאשמים לא הציגו תעודה מזהה מקימה סמכות עיכוב.

סעיף 4 לחוק על ביטחון הציבור, קובע באופן נהיר וברור, כי רק בשעה שישנה סמכות לערוך חיפוש קמה סמכות עמוד 7

לדרוש מאדם פלוני להזדהות:

" מי שהוסמך לערוך חיפוש לפי חוק זה רשאי, לשם שמירה על ביטחון הציבור -

- (1) לדרוש מאדם, שיש לו סמכות חיפוש לגביו, למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המעידה על זהותו שהוא חייב בהחזקתה על פי כל דין;
- (2) לתפוס חפץ העלול לפגוע בביטחון הציבור, שהתגלה אגב החיפוש; חפץ שנתפס לפי פסקה זו ימסר בהקדם האפשרי למשטרת ישראל ויחולו עליו הוראות הפרק הרביעי של פקודת החיפוש, בשינויים המחויבים."

סעיף 3 לחוק על ביטחון הציבור, קובע:

"(א) לשם שמירה על ביטחון הציבור רשאי שוטר, חייל מוסמך או מאבטח, לערוך חיפוש בלא צו של שופט כמפורט להלן:

- (1) על גופו של אדם, בכלי תחבורה, במטען, בטובין אחרים - בעת כניסה לנמל, לבנין או למרום מגודר;
- (2) על גופו של אדם, בכלי תחבורה, במטען ובטובין אחרים - בעת כניסה לאחד מהמקומות המפורטים בפסקה זו או בעת הימצאותם בהם:
 - (א) תחנת הסעה לרכב ציבורי;
 - (ב) תחנת הסעה לחיילים;
 - (ג) מקום לצורך הסעת חיילים - שקבע ראש אגף מבצעים של צה"ל ושתוחם על ידי סימון או שילוט;
 - (ד) נקודת בדיקה;
 - (ה) סביבתם הקרובה של כל אחד מהמקומות המפורטים בפסקה זו;
- (3) על גופו של אדם, במטען ובטובין אחרים - בעת כניסה לרכב ציבורי, בעת הימצאות בו או בעת יציאה ממנו..."

המאשימה לא הצביעה על מקור סמכותם של השוטרים לערוך חיפוש בדירת הנאשמים (כאמור בסעיף 25 לפקודה). הסמכות לחיפוש, המעוגנת בסעיף 3 לחוק על ביטחון הציבור, אינה רלוונטית למקרה דנא כלל ועיקר. משכך לא קמה סמכות לשוטרים לדרוש מאת הנאשמים תעודה מזהה והנאשמים לא חייבים היו להציג בפני השוטרים, בביתם, תעודה מזהה.

שימוש בכח סביר

הנאשמים טענו כי כניסתם של השוטרים לביתם (שנעשתה ללא סמכות), מהווה הסגת גבול בניגוד לסעיף 447 א לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן- חוק העונשין). ב"כ הנאשם 1, טען להגנה המעוגנת בסעיף 18 לחוק המקרקעין התשכט-1969 (להלן- חוק המקרקעין) המאפשרת שימוש בכח נגד מסיגי גבול.

סעיף 18 (א) לחוק חוק המקרקעין, קובע:

" (א) המחזיק במקרקעין כדין רשאי להשתמש בכוח במידה סבירה כדי למנוע הסגת גבולו או שלילת שליטת ובהם שלא כדין."

החוק מעניק, אפוא, סמכות למחזיק במקרקעין להשתמש בכח, במידה סבירה, נגד מסיגי גבול.

לפיכך וככל שהפעילו הנאשמים כח סביר נגד השוטרים, הרי שבדין עשו זאת.

ע.ת.4 טען, כי השימוש בכח נגדו החל מיד כשהודיע לנאשם 1 שהוא מעוכב. כאמור כניסת השוטרים אל תוך הדירה נעשתה ללא סמכות ושללה בכך את חובת הנאשמים להציג תעודה מזהה. מכאן נשמטת הקרקע מתחת לחוקיותו של העיכוב אותו רצה ע.ת.4 לבצע.

בספרו של יעקב קדמי, **סדר הדין בפלילים**, חלק ראשון, הליכים שלפני המשפט, הדין בראי הפסיקה, (מהדורה מעודכנת, תשס"ח-2008) עמוד 30, צויין כי "עשיית שימוש בסמכות "העיכוב" - אף שאין המדובר ב"מעצר" - מטילה "מגבלה" על חירותו של אדם: ואין אדם חייב להשלים עם עיכובו, אלא אם כן מדובר בהגבלה כ"חוק". עיכוב "שלא כחוק" - מקנה ל"נעכב" זכות התנגדות, לאמור: זכות "לפטור" את עצמו מן ההגבלה שמטיל עליו העיכוב, וללכת לדרכו באין מפריע: ובלבד שלא יעשה יותר מאשר ראוי לעשות בעניין זה באורח סביר". עוד צויין כי "שאלת חוקיותו של העיכוב קובעת אם ההתנגדות תשמש בסיס להרשעת המתנגד בעבירה, אם לא; אם היתה לנעכב זכות להתנגד - אין הדעת סובלת שההתנגדות תהווה בסיס להרשעה בעבירה של תקיפה או הכשלה או הפרעה לשוטר במילוי תפקידו; והכל, כמובן, בכפוף לכך שהמתנגד לא עשה יותר ממה שהיה ראוי לעשות, באורח סביר, בנסיבות, על מנת 'להשתחרר' מן העיכוב... שאם חרג מן "הסביר", הרי גם אם היה זכאי "להתנגד" ימצא אשם... אם כי לא בעבירה של הפרעה ל"שוטר" - שהרי זה לא מילא תפקידו כחוק"

בנסיבות העניין ונוכח קביעתי כי הנאשמים לא עשו שימוש בכח סביר או בכלל, לא ראיתי מקום להכריע בסוגיה של מידת ההתנגדות הראויה להנקט כנגד שוטרים הנכנסים שלא כדין לביתו של אזרח.

סיכום

כאמור - ובשל מסקנתי לפיה המאשימה לא עמדה בנטל הוכחת העבירה של תקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות - אני מזכה את הנאשמים מן המיוחס להם בכתב האישום.

ניתן היום, ט' אדר תשע"ד, 09 פברואר 2014, בהעדר הצדדים.